

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leta XI. — Štev. 63/II.

Ljubljana, sreda, 15. marca 1950

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

»ZAVESTI MNOŽIC V BOJU ZA SOCIJALIZEM NE MOREMO Z NIČIMER ZAMENJATI. ŠE VEČ, ZAVEST MNOŽIC MORE IN MORA BITI V SOCIALIZMU NAJMOČNEJŠA MATERIALNA GIBALNA SILA.«

DJILAS

GOVOR MARSALA TITA na prevolivnem zborovanju v Drvaru

po stokrat pojasnjevat, za kaj gre, da bodo vsi razumeli našo stvarnost

V nedeljo 12. marca je maršal Tito govoril na prevolivnem zborovanju v Drvaru — glavnem mestu Bosanske Krajine. Zborovanje je otvoril sekretar Oblastnega komiteja Partije za banjaluško oblast Rudi Kolak, nato pa je imel tovariš Tito naslednji govor:

Tovariši in tovarišice! Dovolite, da najprej izročim tople pozdrave tako vam, ki ste tu navzoči, kakor tudi vsemu ljudstvu Bosanske Krajine. Zelo sem srečen, da sem lahko po nekaj letih, odkar smo se tu borili za svobodo naše države, prišel v ta kraj, ki je pokazal med narodnoosvobodilno borbo svojo visoko zavest in dal nepretrgljivo tržve za našo novo socialistično Jugoslavijo.

Moram vam reči, da sem želel kandidirati prav v vašem okraju, v Drvaru. Drvar sodi — čeprav je v naši državi malo mesto in vasi, v katerih je plamenela ljudska vstaja — med tiste malovredne kraje, ki so bili od prvih dni vstaje 1. 1941 do konca vojne žarišče ljudske vstaje. Drvar je bilo majhno mestce, ki je svrsto nosilo plamenico revolucije in narodnoosvobodilnega gibanja v naši deželi.

Pred vojno je malokdo v svetu vedel za Drvar. In ne le v svetu, marveč tudi v Jugoslaviji. Menili so, da je to neki od nekega sveta odrezan kraj, za katerega nihče ne briga. Danes pa je Drvar manj na le širem po naši državi, marveč tudi širom po svetu, saj so se v njem, v njegovi okolici in Bosanski Krajini razvijale junajske borbe. Tu je ljudstvo pokazalo, kaj zmore, če se zaveda svoje dolžnosti, če se zaveda, da je osvoboditev samo v njegovih lastnih rokah.

Po izdajstvu oblastnikov stare Jugoslavije in vseh tistih, ki so bili dolžni napraviti vse za obrambo naše države, je naše ljudstvo po vsej državi, pa tudi v Drvaru, ostalo samo, osamljeno in golačeno — ter bilo podvrženo vsem mogočim preganjanjem in iztrebljanjem. Tudi v Drvaru kot v drugih krajih so delavci, kmetje in vsi drugi ljudje, ki so bili dolžni, da se borijo proti sovražniku, ki so bili dolžni, da se borijo v vseh planinah in vaseh, ko smo se tam bili, smo vedeli za Drvar in njegovo vztrajno borbo. Verjemite, da smo tudi pred srbskim ljudstvom ponosni na to, kar sta dala Drvar in ljudstvo tega kraja že v prvih dneh naše velike osvobodilne borbe 1941. leta. (Močno vzklikanje bratstvu in enotnosti.)

Tovariši in tovarišice, Drvar je najljubša zgovorna priča naše lastne osvobodilne borbe. Drvar je najboljša priča, da je naše ljudstvo s svojimi lastnimi silami, v preganjanju in krvjo svojih najboljših sinov pripomoglo k svoji osvoboditvi, da je naša država osvobodila in prvi vrstni med našimi lastnimi silami. (Odobranje.) Tisti, ki danes govorijo, da so nas osvobodili in da nismo bili sposobni sami osvoboditi — nimajo pravice tako govoriti. (Odobranje in ploskanje.) Od leta 1941 smo storili vse za osvoboditev naše države, pa tudi za njeno borbo, ki so jo tedaj vodili. Dali smo dovolj krvi in žrtve, dovolj človeških življenj za svobodo naše države — in vse to, danes govorijo in delajo, je obrekovanje in neresnica in blatenje naše velike osvobodilne borbe. Tovariši in tovarišice, nikdar jim ne moremo pritruditi in jim ne bomo, da so nas oni osvobodili. (Odobranje.) Mi smo se osvobodili... (enodušno odobranje), ko je Nemec še ob zidovih Moskve in na ulicah, smo se mi borili ter smo imeli osvobodeno ozemlje. (Tako je, tako je!) Titov heroj (Tito! Partija!) Toda, čeprav so to skupno borbo, ki smo jo vodili skupaj z narodi Sovjetske zveze, vendar in morali smatrati kot medsebojno pomoč, kot vzajemno borbo proti sovražniku, čeprav je ta borba naša država, pa smo mi napravili relativno malo, če ne kateri koli drug narod na svetu, vendar hočejo danes vse to zanikati in govoriti, da brez njih — nas ne bi bilo. Pred nekaj leti, tovariši, so popolnoma drugače govorili. Nekeč so govorili, da so narodi Jugoslavije edini v Evropi, znotraj tako imenovanega fašističnega novega reda, ki dajejo vse od sebe za splošno stvar zavezništva in ki so bili v edini pravi zaveznik naroda, ki so se borili proti nemškemu in italijanskemu fašističnemu tolpam. Takrat so govorili. Govorili so, da je to, da so narodi naše države znotraj neke mednarodne države imeli toliko smelosti, da so se uprli proti največjemu sovražniku — fašističnemu osvajačku — zanje moralna podpora i veličanska pomoč. (Odobranje.) Tako je s to zadevo in s to ploskanje.) Tako je s to zadevo in s to ploskanje.

Toda oni danes ne zanikujejo samo to, ampak gledajo na te veličanske žrtve, ki so jih dali v vsakodnevnem njihovem pisanju, pripovedovanju in brbljanju po radiu lahko slišimo različne neresnice in neumnosti. Na primer, danes že govorijo in govorijo v moskovskem radiu in v svojih časopisih, da so za nas že med

vojno ustvarili pogoje za industrializacijo naše države, da so nas med vojno gospodarsko podpirali. Kje ste videli to gospodarsko pomoč tovariši? (Vzkliki: »Lažejo!«) To, kar ti govorijo, ni resnica, tovariši in tovarišice, toda vendarle govorijo. Kaj pa to dokazuje? To dokazuje, da hočejo prav tako, kot so hoteli reducirati na ničlo našo veliko osvobodilno borbo, kot da je ni niti bilo, danes reducirati na ničlo našo nadčloveško borbo za zgraditev socializma, pa rečejo, da go nam vse to, kar imamo, oni dali in ustvarili. Vse to ni res, vse to je laž — in sramota je, da se danes kdo upa tako govoriti. (Enodušno odobranje, ploskanje in vzklikanje Partiji in Titu.)

Komu pa to pripovedujejo in komu je to potrebno, tovariši in tovarišice? Seveda nam tega ne morejo dokazati, saj vemo, kdo daje danes svoj prispevek, kdo danes gradi socializem in čigavo pomoč imamo; pomoč imamo v svojih lastnih notranjih silah, naših narodih, naših zavednih ljudeh, ki so se vsi kot en moč oprli dela ter se čim bolj potrudili, da bi našo državo dvignili iz zaostalosti, v kateri je. Toda vendar vam bom navedel, čeprav so številke na takih zborovanjih dolgočasne, nekaj primerov, iz katerih boste videli, kako je v resnici s to zadevo.

Moskovski radio je povedal 24. februarja — to vam bom prebral dobesedno — da so »jugoslovanski trockistični upravitelji dvignili hrup pri bližnjih tako imenovanih skupščinskih volitvah«. Zanje so torej naše volitve tren v očevo. Moti jih to, da bo naše ljudstvo na teh volitvah svobodno izreklo svojo besedo — ali je za napredno socialistično Jugoslavijo ali za odvisno državo. Naše ljudstvo bo povedalo, da je za neodvisno socialistično Jugoslavijo. (Odobranje.) Dalje pravijo, da »beograjski voditelji ne skoparajo z obljubami«. Slišite, tovariši in tovarišice, danes imamo voditelje v vseh krajih naše države in poglavitni voditelji je naše ljudstvo. Ako je kdo za nič, ga bo odstranilo ljudstvo, ako pa je dober, ga bo povzdignilo ljudstvo, ne pa kakšni posamezniki ali skupina ljudi. Mi nismo nič drugega kot predstavniki ljudstva, ki izpolnjujejo tisto, kar naše ljudstvo želi. (Močno odobranje in vzklikanje.) Bodimo logični. Tisti trenutek, ko bi mi, ki smo po volji ljudstva na svojih mestih, napravili nekaj, kar bi bilo proti temu ljudstvu, lahko vsakdo na svetu verjame, da bi morali zginiti z mesta, na katerem smo. To ljudstvo, ki je zmoglo ne le strmoljati prejšnji režim ter vse korenito spremeniti, temveč tudi okupatorja izgnati iz svoje države, to ljudstvo je sposobno tudi vsakega človeka in vsako skupino ljudi poginati z mesta, na katerem so, ako ne bi delali pravilno, ako bi delali proti njegovi volji. (Odobranje.) Tako je s to zadevo in nič drugače. A tista trditve, da tukaj vlada nekaka klika, ni nič drugega kot obrekovanje našega ljudstva. S tem bi radi dokazali, da naše ljudstvo ne zna misliti s svojo glavo. Pa še kako zna naše ljudstvo misliti s svojo glavo, saj je tisti trenutek, ko so hoteli položiti pest na našo deželo, naše ljudstvo kot en moč reklo »ne« in dalo prav nam, ki se nismo strinjali s tako njihovo politiko. (Tako je! Močno ploskanje in vzklikanje CK KPJ in tovarišu Titu.)

Glejte, kaj dalje pravijo: »Znano je, da je sovjetska država že med vojno izkazovala jugoslovanskim narodom veliko pomoč pri obnovi in razvoju gospodarstva ter utrjevanju njene politične in gospodarske neodvisnosti.« (Smeh.) Kje pa je ta pomoč? Kje so te tovarane, kje so poslopja, ki so jih oni zgradili? Ni jih. To pomeni — lažejo! Dobesedno sem vam prebral, kaj govorijo. Ali je to častno zanje? Ni. Dalje pravijo: »Pomoč Sovjetske zveze je ustvarila realne možnosti za spremembo Jugoslavije iz zaostale agrarne in napredno in v gospodarskem pogledu razvito državo z lastno industrijo in visoko donosnim kmetijstvom.« Torej oni čitajo tisto, kar mi pravimo, da hočemo, ter si polagajo na jezik, da oni to delajo. To so naše besede, ki so jih oni uporabili, da bi dokazali nekaj, česar nikdar ni bilo, nekaj, o čemer so oni popolnoma drugače mislili. (Odobranje.)

Dalje pravijo: »Sovjetska zveza je že konec 1944. leta poslala v Jugoslavijo 50.000 ton žita, po vojni pa je storila vse ukrepe, da bi izkazala Jugoslaviji pomoč pri obnovi in razvoju narodnega gospodarstva.« Ne bom govoril o tem, odkod je to žito, saj to ni potrebno. Toda sramota je, da nekdo stalno očita, če je dal kako pomoč med vojno. Pa tudi v Zapeča smo dobili še več, vendar tega stalno ne spominjajo. Nismo dobili miloščine in je nismo od nikogar zahtevali. Če smo kaj dobili, tedaj smo tudi zaslužili, da to dobimo.

In dalje pravijo: »Na temelju trgovinskih pogodb, ki so bile sklenjene z Jugoslavijo v aprilu 1945, v juniju 1946, v juliju 1947, je Sovjetska zveza dobavila Jugoslaviji od leta 1945 do 1948 za 541,6 milijona rubljev blaga. Nato je ZSSR na prošnjo jugoslovanske vlade dala kredit v znesku 795 milijonov rubljev.« — Poglejmo, kako je s tem kreditom. Res je, da smo imeli s Sovjetsko zvezo i trgovinske i investicijske pogodbe. Kakšna je zadeva s trgovinskimi pogodbami? Celotna naša izmenjava blaga po trgovinski pogodbi je bila takca: od njih smo dobili naftnih derivatov, bencina in drugega 356.063 ton, barmnega materiala 57.265 ton, papirja in celuloze 69.500 ton, bombaža 35.893 tone, kemičnih izdelkov 29.900 ton, koksa in antracita 300.143 ton ter za 5435 dolarjev raznega gumija in gumijastih surovin. V dolarjih znaša vse skupaj 75.367.000. To so glavni predmeti, ki se plačujejo v dolarjih, razen teh pa je bilo še nekaj druge drobnarije. Koliko pa smo mi njim izvozili? Od 1945. do 1949. leta smo izvozili v Sovjetsko zvezo 51.259 ton svinca. To je dragoceno blago in ga lahko prodaja za dolarje, kjer koli hočeš na svetu. Bakra smo izvozili 13.691 ton, ostalih rud, mangana in drugih 298.407 ton, konoplje 17.360 ton, tobaka 16.540 ton, vinskega destilata 8449 ton, spirita 10.006 ton, sladkorja 9992 ton, olivnega olja 1550 ton, cementa nad 70.000 ton, suhih sliv 14 tisoč 230 ton. Vsega skupaj smo izpolnili pogodbo za okrog 84 milijonov dolarjev, kar pomeni, da smo mi njim na temelju trgovinske pogodbe več dali kot oni nam. Tako je zadeva s to pomočjo. Oni so pomagali nam, mi smo pa še bolj pomagali njim pri blagovni izmenjavi. Tu ni nobene druge pomoči, kot je običajna pomoč, ko se trjuje s kapitalističnimi državami, s katerimi prav tako trgujemo na istem temelju: blago za denar, denar za blago. Nekeje lahko celo ceneje kupimo. Tako je zadeva s to izmenjavo, s to pomočjo.

Oni govorijo tudi o tem, kaj so nam dale tako imenovane ljudske demokracije — češkoslovaška in druge, ničesar pa ne povedo o tem, da so nam Madžari ostali dolžni za več kot 55 milijonov dolarjev reparacij in da so nam vrh tega zadržali še 1200 milijonov dinarjev, ki smo jih vnaprej dali za blago, ki nam ga nato niso hoteli poslati. Nihi o tem nič ne govorijo, kaj nam bi morali Poljaki dobaviti, pa niso, čeprav je nekaj bil plačanega. Nič ne govorijo o tem, kaj so oni napravili v Avstriji, to je, da sovjetske vojaške oblasti niso dovolile dobavljanja turbin za naše hidrocentrale, ki bi jih že morali odposlati in za katere smo že plačali 700.000 dolarjev. O tem ne govorijo.

Kakšna je nadalje zadeva s temi tako imenovanimi krediti? Tudi te številke vam bom navedel. Le-te utegajo biti na zborovanju dolgočasne, toda vedeti moramo zanje. Meseca junija 1946. leta smo sklenili sporazum, katerega obseg je znašal 9 milijonov dolarjev, odplačila pa so bila določena za dobo petih let s 3% obrestmi kot povsod. Na temelju tega sporazuma smo uvozili za 8.168.000 dolarjev blaga. Prvo odplačilo je bilo izvršeno v letu 1948. v znesku 2.139.422 dolarjev. To svojo obveznost smo izpolnili. Drugi sporazum o oborožitvi in za vojaškotehnične potrebe je bil sklenjen 30. junija 1947. leta. Po tem sporazumu se je vlada ZSSR obvezala, da bo v 1947. letu dobavila za 78 milijonov dolarjev orožja in vojaškotehničnih potrebščin. Ta kredit je bil dan za dobo 10 let, odplačevati pa bi ga morali začeti lani. Lani smo odplačali 3.196.000 dolarjev z obrestmi. Kaj pa so oni napravili? O tem ne bom govoril, niti o kakovosti teh vojaških dobav, toda navedel bom nek njihove postopek, ki je dobe pred nami. Že tedaj so torpedne čolne, ki so bili naročeni pri njih, zadržali na poti na Madžarskem ter jih odpeljali nazaj v So-

vjetsko zvezo. To je bilo naročilo na temelju tega kredita. O tem ne bom govoril. To so vojaška vprašanja in to bomo mi z njimi razčistili. Tisto, kar smo dobili, bomo plačali, a tistega, kar so poslali nazaj, ne bomo. Glejte, taka je zadeva s to »bratsko« pomočjo, ki ni nič drugega kot navadna ironija.

Sporazum o dobavi industrijskih naprav, ki je bil sklenjen 25. julija 1947, določa kredit v znesku 135 milijonov dolarjev. To je največji kredit, na temelju katerega bi morali dobiti razne stroje, industrijske naprave itd. Od tega kredita smo prejeli vsega skupaj za 800.000 dolarjev materiala, oni pa pišejo, da so nam dali 135 milijonov dolarjev. V čem je tu stvar, tovariši? Z njimi smo se dogovorili, da nam bodo zgradili v Doboju industrijski kombinat, železarno, da nam bodo v Mostaru zgradili veliko tovarno aluminija, da nam bodo zgradili velike koksarne. To mnogo stane, a vse to je spadalo v te kredite. Zgraditev tovarne v Doboju je propadla, ker so dejali, da smo sovražni do strokovnjakov ter so jih poklicali domov. Dobili smo torej vsega skupaj za 800.000 dolarjev blaga in to jim bomo pošteno vrnili z obrestmi, a 135 milijonov dolarjev je za nas padlo v vodo, ker nam jih niso dali in zato naj o tem ne govorijo. Toda oni vendarle govorijo in, glejte, zato moramo mi danes govoriti in bomo govorili tako dolgo, dokler oni govorijo neresnico, dokler ne bodo umolknil. Ali je tako ali ne? (Tako je! Tako je! Dolgotrajno ploskanje.)

Tako je neki pisun načelkal, moskovski radio pa prenesel, češ da nam je Sovjetska zveza dala skupno okrog 6000 železniških vagonov in lokomotiv. Kakšna je zadeva s temi nekoliko tisoči vagonov in 70 lokomotivami? Oni pravijo, da smo jih dobili 85, mi pa smo jih dobili samo 70. Toda odkod? Ko se je končala vojna, je bilo v naši državi in v drugih državah, v tistih, ki so bile satelitske in ki so se bojevale skupaj z Nemci proti nam in proti ZSSR, mnogo trofejnega materiala. Zahtevali smo, naj nam Sovjetska zveza odstopi ali, bolje rečeno daruje 10.000 vagonov, ki so bili bodisi v satelitskih bodbis v naši državi. Menili smo, da zato, ker smo se bojevali, imamo tudi mi pravico do trofej. Privolili so, da nam bodo dali iz Madžarske in drugih držav, ker je mnogo tisoč naših vagonov odšlo in izgnilo v Nemčiji, Madžarski, pa tudi v Poljski itd., mi pa smo ostali brez železniškega parka. Tedaj so nam obljubili, da nam bodo dali te vagonne in lokomotive brezplačno, da bomo tako tudi mi dobili del teh trofej, ker smo se bojevali. Toda ko nismo bili več v prijateljskih odnosih, so nam za te vagonne in lokomotive zaračunali 6.046.500 dolarjev z odplačilom za dobo petih let. Torej tudi to ni pomoč, saj tudi te vagonne in lokomotive plačujemo. S tem da smo plačali obrok v znesku 1.038.888 dolarjev, smo do sedaj tudi to našo obveznost izpolnili. Tovariši, takina je zadeva s to »bratsko pomočjo« in nič drugače. Oni pa nam pišejo, kar hočejo, ne bo jim uspelo svetu zakriti oči, kajti mi bomo vedno osvetljevali resnico tako, kakršna je. (Močno odobranje in vzklikanje »CK — Tito! Mi smo Titovi — Tito je naš!«)

Da ponovim vse še enkrat na kratko. Med nami in njimi je bila blagovna izmenjava takšna po blagovni osnovi je bilo vsega skupaj dobavljeno Sovjetski zvezi za 114.804.000 dolarjev blaga, a za kritje neblagovnih plačil še za 2.150.000 dolarjev. Oni so nam dobavili za 120.440.000 dolarjev raznih stvari plus okrog 72 milijonov po vojaškem kreditu, ki je šele sedaj dospel v odplačilo in katerega bomo odplačevali. Tovariši, nič nam niso darovali. Celotna blagovna izmenjava oziroma plačilna bilanca znaša z njihove strani 202.440.000, a z naše strani 116.954.000 dolarjev skupaj z neblagovnimi plačili. Tisto, kar smo mi imeli kot plus v trgovinski bilanci, tisto, kar je bilo aktivno v

teji bilanci, je šlo za neblagovna plačila, to je za naše predstavništvo v ZSSR in za naše študente, ki so tjakaj odhajali na študije. Vedeti morate, da smo morali za naše študente, ki so se tam šolali na vseučilišču, in za tiste v drugih šolah, plačati po 7000 din mesečno, kar znaša stotine milijonov dinarjev. Plačali smo z blagom in moramo to plačati in plačali bomo. Takšna je zadeva z »bratsko pomočjo« Sovjetske zveze. Hvala jim tudi za to, vendar naj ne lažejo o tistem, kar ni res. (Enodušno odobranje in vzklikanje »Partija—Tito! Heroj Tito!«)

Glejte, tovariši in tovarišice, čeprav imamo druge opravke in skrbi, moramo vedno zadržati neresnico, ki se širijo o vsem in vsakršenem v zvezi z našo državo, čeprav mi v Jugoslaviji vemo, kaj je resnica in kaj ni. To moramo storiti pred zunanjim svetom, ker hočejo pred njim in pred svojimi narodi dokazati nekaj, kar ni resnično, da bi nas na ta način še bolj očrnil in »dokazali«, kakšno je ljudstvo v tej »gorostasni« deželi — kakor je dejal Manušk — da bi pokazali, kako nevažljivo je to ljudstvo, kateremu so oni baže z obema rokama dajali. Toda pri tem ne bodo uspeli, tovariši. Mi pa smo hvalenji samo tistemu, ki hoče iskreno sodelovati z nami, ki se neče vrtikati v našo svobodo, v našo neodvisnost, ki zares hoče pomagati, pa če je ta pomoč tudi vzajemnega značaja. Četudi bi se ta vzajemna izmenjava imenovala pomoč, jo bomo smatrali za tako, ne moremo pa imenovati bratsko pomoč nekaj dozdevnega, to, kar nam nikoli niso dali. Tako stoji stvar. Zaradi tega moramo stokrat ponavljati eno in isto. Nam to ne bo presedelo, mislim pa, da se bo tudi ljudstvo v njihovi državi nekoč dokopalo do tega, kaj je resnica in kaj ni. Toliko o tej pomoči. O tem sem govoril danes in pred vami zato, ker menim, da nisem mogli najti poslušalcev, ki bi bili bolj poklicani, kot ti, ki sem jih našel v Drvaru, ki je tako krvavel in dal svoj delež v borbi. K vam se obračam, tovariši, in k ljudstvu vse Bosanske Krajine. (Močno vzklikanje Titu, zvezni vladi, CK KPJ.)

Tovariši in tovarišice! Dovolite, da se sedaj dotaknem nekaterih naših popolnoma notranjih vprašanj. Za te se moramo najbolj brigati, o tem se moramo razgovarjati in najti zanje način, da jih bomo zares z uspehom reševali.

Drvar je pasiven kraj, čeprav ima nekaj industrije. Tudi večji del Bosanske Krajine je pasiven. Zato so si po koncu vojne naša država, naša vlada in naše ljudsko predstavništvo postavili nalogo, da je treba nekako pomagati tem pasivnim krajem. Na kak način? Tu se nimate zadosti železniških zvez. To je zelo draga stvar, katere graditev traja dolgo in le polagoma se nam bo posrečilo to uresničiti. Nekaj smo vendar storili, storili smo, kar smo mogli za obnovo teh krajev, sedaj pa gre za prebivalstvo, za ljudi teh krajev, za to, kam bodo odšli na delo. Tu je malo zemlje za obdelovanje in morali bodo iti v tovarne. Tovarne moramo ustvariti. Ustvarili smo jih že v krajih, v katerih so bile porušene, sedaj pa imamo namen in načrt, da v Bosni in teh pasivnih krajih zgradimo čim več podjetij. Od vas pa zahtevamo, da tudi vi daste delovno silo za ta podjetja. Ne bomo je mogli dobiti iz drugih krajev, ker ima vsaka republika svoje potrebe. Od vas je sedaj odvisno, kako bodo uspevale in če bodo mogle uspevati te tovarne. Nekeč so kapitalisti gradili tovarne tam, kjer je bila najcenejša delovna sila, tam, kjer so mogli dobiti čim večjo presežno vrednost. Nas pa vodi edina želja in misel, da bi pomagali ljudstvu, da bi v teh pasivnih krajih dvignili življenjski standard na višjo raven. Kako pa bomo dvignili življenjski standard, če zemlje ne moremo napraviti boljše, kot je? Zgradili bomo podjetja. Že jih gradimo, pa tudi v Drvaru in bližnji okolici bomo varjetno še nekaj zgradili. Tu govorim o tem zaradi tega, ker mislim, da je dolžnost ljudskih oblasti in slehernega državljanca, da dajo vse odvisno delovno silo za ta podjetja, za tovarne, kajti v državi, ki je samo kmetijska, je tudi življenjski in sploh kulturni standard nižji, kot je v visoko industrijskih državah. Na ta način lahko dvignemo naše zaostale kraje, da bodo tudi oni dosegli tiste, ki so že daleč naprej, da ne bodo več pasivni, marveč podni kraji, v katerih bo ljudstvo bolje živelo.

Slišal sem, da so nekateri ljudje ugovarjali, da se po vojni nismo zadosti brigali za Drvar in njegovo okolico. Mislim, da so bili ti ugovori upravičeni. Ni bilo dosti storjenega. Iz več razlogov ni bilo storjenega več. Toda to ne more biti izgovor, kajti tu je bilo treba pomagati. Večina vaših sinov, mladih oficirjev, je v naši armadi, v raznih enotah. Naši oficirji so večinoma naši kmetje in delavci iz Bosne in Hercegovine, Crne gore, Srbije, Hrvaške, Slovenije in Makedonije. Sreča je, tovariši, da smo ustvarili vojsko, ki je od generala do vojaka sestavljena iz delovnih ljudi, ki je zrasta iz delavskih in kmečkih vrst. Toda na ta način smo iz

Maršal Tito je med svojim potovanjem po Dalmaciji obiskal tudi otok Hvar. — Na Hvaru si je med drugim ogledal stari samostan »Sv. Anec

(Nadaljevanje na 2. strani.)

GOVOR MARŠALA TITA V DRVARU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

teh vaših krajev vzeli najmočnejši element, cvet vaših ljudi. Vendar je tu tudi drugo ljudstvo dobro in zato naj se sedaj potruditi, da bo nadomestilo tiste ljudi, ki smo jih vzeli od tu. Razpoložljivo delovno silo je treba pametno izkoristiti. Če pa tu ne bo dela za njih v podjetjih, naj se ne boje odhoda iz Drvara v kak drug kraj. Glejte, malo agitiram za delovno silo... (Smeh in pritrjevanje). Toda to je važno vprašanje in o njem moramo govoriti. Glejte, za tole gre: danes se nahajamo v polnem zaletu graditve naše države. Napeli smo vse naše sile, bolj kot je mogoče in do skrajnosti na vseh straneh. Vem, da je težko tudi v lesni industriji, pri sečni drvi, ko mora kmet namesto na njivo v gozd, z vozom in volji voziti les, da ga bomo lahko prodali. Kaj hočemo, ko nam je potrebno, ko je to za nas valuta, za katero prodajamo in kupujemo stroje. Zaupamo v vašo visoko zavednost. Tu ste kmetje in poslušajte, kaj vam bom povedal: moramo premagati te napore, moramo nabaviti, kar nam je potrebno za industrializacijo itd.; če pa je tako, potem tega ne smete vzeti kot nekak pritisk.

Nikar ne mislite, da ne vem, da se v mnogih primerih dela nepravilno, da nekateri organi ljudske oblasti in drugi včasih izjavljajo pritisk, da nepravilno ravna, da ne pojasnjuje dovolj ljudstvu. Ljudstvu je treba več pojasnjevati. Ne verjamem, da bi se našel kdo, ki je prijatelj države, ki jo ljubi in jo ima za svojo rodno grudo, ki ljubi to socialistično ureditev, pa da ne bi, če se mu pojasni in dokaže, spremenil mnenja in razumel, za kaj gre. Vem za take primere nepravilnosti, toda mi se proti njim borimo in se bomo borili še bolj odločno. Ne bomo dovolili, da bi nam posamezniki delali pri ljudstvu nezapolno, tam kjer to ni potrebno.

Na drugi strani pa — ne mislite, da nimam poštuma, da bi to vam povedal — so kmetje, ki ne razumejo in nočejo razumeti naših velikanskih potreb. Ljudje nekako gledajo bolj svoje ožje posele. Danes pa, tovariši, ne bi smelo biti tako mnenje. Danes moramo vsi našo državo gledati kot en kolektiv, ne glede na razne narodnosti, ne glede na to, da je sestavljena iz več republik. Naša država je zvezna, je zveza delovnih ljudi, delavcev in kmetov, tistih ljudi, ki ustvarjajo novo socialistično družbo. Ta zveza mora enotno delati. Ta zveza mora enotno razumeti naše skupne potrebe, enotno težiti k takemu boljšemu in srečnejšemu življenju. Razumljivo je potem, da moramo take posameznike, ki tega nočejo razumeti, tudi grajati. Priznavam, da je krivda tudi na naši strani, prav tako pa so taki primeri med vami, ki delate. O takih primerih govorim. Mar je tako ali ne, tovariši? (Tako je, tako je!)

Hotel bi povedati nekaj besed tudi o našem zadrugstvu. O teh zadrugah mnogo govorimo in pišemo, še vedno pa je dosti materiala, o katerem je treba govoriti, ker naše ljudstvo na vasi še ni popolnoma razumelo pomena zadrug, ker tega še ni razumel vsak človek. Temu nezaznavanju je mnogo krivo nepravilno ravnanje pri ustanavljanju zadrug. Mislim, da smo prvi pri vprašanju ustanavljanja zadrug imeli največ napak. Naši ljudje spodaj so se lovili bolj za številkami, gledali so, katera republika bo ustanovila več zadrug. Če je bilo v neki republiki ustanovljenih 1000 zadrug, so se trudili, da bi jih bilo v drugi recimo 1500. Računali so čisto matematično, niso pa gledali na realne možnosti, na zavest, na razpoloženje ljudi, na to, če so ljudje pripravljeni iti v zadrugo. Naši narodi že stoletja žive tu, dolge generacije so bili vzgajani v starem duhu, v duhu individualnega gospodarstva — »svoj na svojem«, »svoja hišica — svoja svobodica«, kot je nekoč govoril Radič, kar pa mislimo, da je napačno. Naj bo svoj na svojem, toda tako, da je vse to naše, ker smo mi vsi skupaj delničarji tega delniškega društva, naše industrializacije, našega gospodarstva itd., vse to je naše. Vsakdo mora vedeti, da je ta ali oni objekt naš in da tega nihče več ne more vzeti. To smo s svojimi žuljavimi rokami gradili in zgradili in nikomur ne bomo dali. To vse je naše in vse vodi k ustvarjanju boljših življenjskih pogojev. Z zadrugo je prav tako. Seveda še nimamo dovolj strojev, da bi jih dali zadrugam, nimamo še dovolj gozdnih in raznih drugih stvari, polagoma pa bomo premagali tudi to, brž ko bomo naprej premagali najtežje vprašanje, graditve težke industrije. O tem sem že govoril, to bo prišlo v kratkem času, potem pa bodo naše zadruge hitro stopale naprej. Danes nihče nima pravice nekoga siliti v zadrugo, mu reči, da mu bo, če ne bo šel v zadrugo, zvilal davek, ali ga nagal v gozd za delj kot je treba, ali pa našel kar koli, samo da bi mu rekli: »Grem v zadrugo«. Razumljivo je, da na ta način ni šel v ljubiteljsko zadrugo in da ni tako koristen kot tisti, ki je zavestno dal vse, kar je imel, v zadrugo in zavestno v njej dela, razumeva, da je to njegovo gospodarstvo, da so vsi skupaj v zadrugi ena velika družina, v kateri mora vsak dati po svojih sposobnostih, dobivati pa tisto, kar mu je potrebno za življenje. Zadruga, v katerih so ljudje zavedni, so daleč napredovale, v njih vlada zares socialistično blagostanje, kakšno mora vladati. Takih sicer še ni mnogo, bo jih pa vsak dan vedno več. Ljudi ne smemo s silo tirati v zadrugo, temveč jih moramo prepričevati. Vsi ne morejo v enem letu v zadrugo, nekateri bodo šli letos, drugi prihodnje leto, tretji pozneje itd., saj je čas. Ko bomo imeli dovolj strojev za zadruga, potem bo šlo bolj in raje. Tako nepravilna politika pri ustanavljanju zadrug vodi na drugi strani tudi mnogo negativnih pojavov. Nekateri kmetje, ki so prisiljeni iti v zadruga, greše na ta način, da prodajo svojo živino ali inventar ali pokoljejo živino in tako delajo zločin do svoje ljudske skupnosti, zmanjšujejo splošni živinski fond. Proti takim se je treba boriti in prepričati, da bi tako delali.

Zakaj pa naj bi šli v zadruga? Ne zato, da bi se v njej zbrali in več storili v korist državi, temveč da se zboljša tudi vaš lastni položaj. Na drugi strani je točno, da ima naša država skupno 16 milijonov prebivalcev in da jo hočemo spremeniti v industrijsko, ker imamo mnogo pasivnih krajev. Hoteli bi, da bi nas ne bilo 16 milijonov, temveč čim več, da bi nas bilo 25 milijonov. Kje pa bomo potem živeli, če je premalo zemlje? Potrebne so tovarne, da bomo mogli živeti, da bomo ustvarili pogoje za nove milijone, ki bodo prišli. Nam ni za to, da bi nas bilo čim manj, temveč da bi nas bilo čim več. Zaradi tega torej delamo vse to. Seveda bomo hkrati z graditvijo industrije spopolnjevali tudi naše kmetijstvo, ker pri nas danes intenzivno delamo ne samo v pasivnih, temveč tudi v bogatih krajih.

Tovariši in tovarišice, dejal sem, da so napake na eni in na drugi strani. Če pa so danes ugovori, da več zahtevamo od vasi, kot ji dajemo, je treba vedeti, zakaj je tako. Od vasi zahtevamo zato, da bi prehranili tisto prebivalstvo, ki se ne ukvarja s poljedelstvom. Slišali ste in veste, da imamo 5.400.000 delavcev in drugih delovnih državljanov z drugimi posli, poleg tega pa tudi prebivalstvo v pasivnih krajih, ki nima ničesar. Ta številka predstavlja tretjino našega celokupnega prebivalstva. Zato morajo tisti, ki so ostali v kmetijstvu, pridelati več, da bi prehranili sebe in te ljudi. Njihova bremena se morajo razdeliti enakomerno, kolikor mogoče bolj enakomerno. Vem, da so obremenitve ne razporejajo vedno enakomerno, da so tudi nepravilnosti, da človeku večkrat izpraznijo podstrešje in ne puste ničesar, da ne računajo s tem, da mu bo treba pozneje spet dati, ker v naši državi niti enega človeka ne smemo pustiti, da bi umrl od lakote. Vem za take nepravilnosti pri odkupu. Organ na terenu dobi številko in včasih dela šablonsko, ne da bi vprašal, kdaj ima in kdo nima.

Seveda so tudi ljudje, ki skrivajo, je mnogo takih, ki nočejo izpolniti svoje obveznosti do države. So pa tudi siromaki, ki nimajo. So tudi taki, ki so še izpolnili obveznosti, ki so obremenitvi prostovoljno zadoščili in dali od srca, toda tisti, ki izvajajo odkup, spet zahteva, če mu še manjka, in tudi tretji pride. Do tega nimajo pravice in to je nepravilno. To so nepravilnosti, ki jih delajo posamezni organi odkupnega aparata in ljudske oblasti. Proti temu se bomo borili in letos bomo storili najbolj odločne ukrepe proti vsem takim dejanjem nekaterih naših ljudi, ki delajo neodgovorno, ne da bi razumeli, v kako veliko škodo je to za našo državo, ker nam tako delo dela tudi politične nepravilne in povzroča, da posamezniki izgubljajo zaupanje v tako oblast in državno avtoriteto. Oblast mora biti pravična, tovariši. Biti mora stroga, toda pravična do vsakega.

Zaradi takih napak se dogaja, da ljudje ne sejejo radi. To se ne tiče toliko vas v Drvaru, govorim o kmetih nasploh. Imamo kraje, kjer so kmetje izgubili interese za setev, ali posejajo samo malo in redko, posejajo na 5 ali 6 ha toliko, kolikor bi mogli na pol ha ali na enem ha. Vemo to, tovariši. Ne moreš kmeta prisiliti, marveč ga moraš prepričati. Toda mar je pravilno, če ta kmet dela tako? So ljudje, ki so ogorčeni in ki so izgubili pogled v bodočnost. So taki primeri, saj veste, da vedno udarjam po najbolj značilnih primerih. Kako pa bo tak človek rad začel s spomladansko setvijo, če so mu očistili podstrešje? Ne bo je začel rad, ali pa jo bo začel zelo nerad. Tudi pri vas v Bosni ne sejejo toliko, kolikor bi morali. Povedal vam bom številke, da boste vedeli, kako je s setvijo v naši državi. Vemo, da je bilo 1939. leta v Jugoslaviji zasejanih nekaj nad 7 milijonov hektarov. Lani je bilo zasejanih 6 milijonov 800 tisoč hektarov, kar je precej manj. V vsej državi je bilo posejano lani za okrog pol milijona hektarov manj kot 1948. Na vas v Bosni in Hercegovini odpade od tega približno 150.000 ha. To je velika številka za Bosno in Hercegovino. Zakaj vse to ni bilo posejano? Vem, da so bile težave, vem, da je bila vprežna živina zaposlena na drugem mestu, vem, da je bilo pomanjkanje delovne sile, vse to vem. Ni pa bilo tudi zadosti interesa za setev. Kaj pa bo država delala, če bo šlo tako naprej, če ne bo dovolj interesa za setev? Kje bomo vzeli novo žito, koruzo in drugo, kar moramo imeti za prehrano tistih, ki ne obdelujejo zemlje? Tu se torej iz ene napake dela druga. Na napakah posameznih ljudi, ki so nepravilno ravnali z ljudstvom, sedaj nastajajo druge napake pri posameznikih, ki so ogorčeni. Te napake bomo popravljali, kjer so. Toda kmet se ne sme samemu sobi maščevati, kdor pa tako dela, se maščuje samemu sobi, kajti odkod bo vzeti?

Tovariši in tovarišice, zasejati je treba vsako ped naše zemlje, in ne samo zasejati, temveč tudi paziti, kako bo raslo in rodilo. Na drugi strani je potrebno tudi več evidence o setvi. Mar mislite, da so ljudske oblasti v tem oziru storile vse, kar je potrebno? Niso. Tudi jezenska setev ni bila izpolnjena. So organi, ki so aktivni samo, kadar žito dozori in ko pride čas za odkup. Ljudske oblasti in ljudska fronta in vsi tisti, ki so zadolženi, naj bodo aktivni že tedaj, ko je setev. Pomagati je treba tistim, ki ne morejo sami posejati, zasejati je treba vsako ped. Treba je gledati, koliko je kdo posejal, ne pa da ljudi nepravilno obremenjujejo, zasledovati je treba tudi setev in vedeti, koliko je kje rodilo, da se ne bo šablonsko računalo, da se ne bo dogajalo, da bo recimo nekje v Bosni odstotek donosa računan kot v Vojvodini, itd. Ne, treba je realno preценiti možnosti ljudstva pri razdelitvi žetve. Vse to se da odpraviti, treba je samo biti aktiven in buden, nenehno delati in misliti na to. To je stvar ljudske oblasti. Naj mi tovariši ne zamerijo, ker to ne zadeva

samo Bosno in Hercegovino, temveč vse naše kraje.

O setvi sem govoril zato, ker mislim, da je to leto usodno za našo prehrano. Storitli moramo vse, da bo tudi letos zadosti žita za prehrano našega prebivalstva. Na drugi strani vam obljubljam, da moramo in bomo pri vprašanju odkupa, vprašanju cenitve in raznih obremenitev storili vse, kar je potrebno, da se bo s tistimi ljudmi, ki so pravični, pravilno ravnalo, kaznovali pa bomo tistega, kdor hote in vedoma hoče storiti krivico ljudstvu, in tistega, ki bo vedoma hotel all prevarati ljudsko državo. Tako je ta stvar. Vse to moramo zakonito izvršiti. V naši državi pa lahko pridelamo toliko, da bomo prehranili naše ljudstvo. Zemlje imamo še dovolj. Morda je bo čez nekaj let premalo, toda gre za to, da jo dvignemo na višjo stopnjo, gre za to, da napravimo več strojev, zadosti gozdnih in drugih stvari, skratka, da z ekstenzivnega preidemo na intenzivno obdelovanje zemlje. Naša država n. pr. že to leto daje zadrugam kredit 9 milijonov dinarjev. Če upoštevate naše možnosti, tovariši, to ni majhna, marveč velikanska vsota. Za njo bodo dobavljani stroji in vse drugo, kar je potrebno.

Našemu zadrugstvu bomo posvetili največjo skrb, ni pa res, da ne bomo skrbeli in da ni treba skrbeli tudi za zasebne kmete, za tiste kmete, ki se še niso dovolj prepričali, da je treba iti v zadruga. Tudi za njih bomo skrbeli, ker se bodo samo na ta način, če bomo z njimi računali, če bomo tovariško ravnali z njimi, če se bomo brigali za njihove težave, za njihove nesreče, samo tedaj se bodo ti ljudje prepričali, da je to, kar ljudska oblast govori, resnično in pravilno, ter bodo to poslušali in šli v zadruga. Ni treba zahtevati, da bi že letos šli. Tisti pa, ki mislijo, da je kmet, če noče iti v zadruga, zaradi tega izven zakona, se zelo motijo. On ni na tujih zemlji in zanj je treba skrbeti, čeprav ni v zadrugi. Vedeti moramo, da 6500 zadrug, kolikor jih danes imamo, obsega še zelo majhen del zemlje v naši državi in da velik del obdelujejo zasebni kmetje. V skladu s tem je treba tudi z njimi ravnati. Strogo moramo postopati samo do sovražnikov naše države, do sovražnikov naše socialistične graditve. Do ljudi pa, katerim vsa stvar še ni jasna, je potreben tovariški odnos, treba jim je stokrat pojasnjevati, za kaj gre, da bodo mogli razumeti našo stvarnost in naše težnje. Tako morajo ravnati tudi organi naše ljudske oblasti in vsi tisti tovariši, ki so zadolženi z delom na vasi. Vidite, tovariši, to sem vam imel povedati v zvezi z odnosom do kmetov in glede na dolžnosti kmetov do države. Čigava pa je ta država? Vaša, tovariši. Vi morate pomagati, da bo naša država čim močnejša.

Zapomnite si, tovariši in tovarišice, da smo danes tako rekoč sami, da moramo danes skrbeti ne samo za to, da zgradimo našo državo in ustvarimo tovarne za druge objekte, temveč prav tako tudi zato, kdo bo branil te tovarne in to našo vedno srečnejšo, vedno boljše in naprednejšo državo. Ustvariti moramo trdno vojsko. (Močno pritrjevanje in vzklikanje — »Partija-Tito«, »Živela Jugoslavanska armada, varuh neodvisnosti naše države!«) Ustvariti moramo trdno vojsko in ji dati sredstva za obrambo naše države. V naši armadi služijo vaši sinovi, ki so vsak dan pripravljeno vstati proti vsakomur, ki bi dvignil roko na našo državo, ter se borili za življenje in smrt. Zato jim moramo dati sredstva. Za to gre velik del narodnega dohodka. Kajti v porušeni državi nismo našli ničesar in nihče nam ničesar noče dati zastoj, Orožja nam ne bo nihče dal. Malo prej sem vam povedal, kako je bilo v tem oziru s Sovjetsko zvezo po vojni in kako je bilo drago plačano. Če bi mi naročili orožje iz inozemstva, bi zapravili našo državo, ker za orožje morajo iti velikanska sredstva. Ustvariti moramo tovarne, ki bodo same delale, kar je potrebno. To je naš namen in zato pozivamo naše kmete, naj razumejo naše potrebe tudi glede na obrambne sposobnosti naše države. Zato vedite, tovariši in tovarišice, da če se danes postavljajo zahteve druga za drugo, so razlogi za postavljanje teh zahtev. Vprašanje je samo, kako se postavljajo in kako se izpolnjujejo.

Na koncu bi rad, preden končam, apeliral na vas, da v teku tega in prihodnjega leta, ko se približuje konec našega petletnega plana, zastavite vse svoje sile, da verujete v to, kar delamo in govorimo, kajti naše besede se ne smejo in ne morejo ločiti in razlikovati od dejanj. Pozneje nam bo lažje in gledali bomo, da bo breme zmanjšano, gledali bomo, da ne bomo presegli naših možnosti, gledali bomo, da dragih stvari ne bomo nabavljali od zunaj, temveč jih bomo sami izdelovali, saj že danes dosti izdelujemo. Prepričan sem, da bomo tedaj, ko bomo prišli k vam, videli, da ste drugačni, da so drugačne naše vasi. Tedaj bodo drugačna tudi naša mesta, ker bodo hitreje in jasneje prihajale do izraza dobrote tega velikega dela, izpolnitve petletnega plana in uresničitve socializma.

Socializem, tovariši in tovarišice, ni zadosti samo želiti. Socializem je treba z nožem graditi. Socializem ni stvar, ki se gradi z delokreti. Socializem se ustvarja s žulji, s težkimi napori in žrtvami. Ustvariti boljše življenjske pogoje iz nič, ni lahka stvar. To ve vsak kmet izmed vas, ki je začel krčiti gozd, da bi sebi napravil nivoje. Danes hočemo ustvariti boljše življenjske pogoje za vse naše ljudstvo, za vsa naša državo, in zavedamo se, da je za to potreben velik napor. Zato vas pozivam, tovariši in tovarišice, da vsi kot eden primate za delo, in prepričan sem, da bo zmaga naša in da nam nihče ne zmaga ne bo preprečil.

Naj živi naša Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Louis Adamič o Jugoslaviji

Če bi jugoslovanski voditelji popustili pred Informbirojem, bi se danes v Jugoslaviji ne razvijalo socialistično gospodarstvo in kultura

London, 14. marca. (Tanjug.) V zadnji številki Adamičevega časopisa »Trends and Tides«, ki je v celoti posvečen Jugoslaviji, so objavljeni izvodi nekaterih pisem, ki jih je Adamič med svojim bivanjem v Jugoslaviji pisal svojim znanecem in prijateljem v Ameriki. V pismu z dne 30. januarja 1940 piše Louis Adamič med drugim:

Imel sem daljše razgovore s tovarišem Titom in z desetimi drugih osebnostmi, ki so na željo nove Jugoslavije. Vsi ti vodilni ljudje so napravili name najgloblji vtis. Preudarni so in imajo izrazite osebne lastnosti. Iskreni so in inteligentni in ni dvoma, da imajo dobre in poštene namene, ker jih vodi velika ideja in veliki smotri. Zboljšati usodo ljudstva, pomagati državi, da pokaže svoj pravi značaj in si zagotovi spoštovanje od zunaj, — to je njihova najdražja in najmilijša misel. Prepričan sem, da Tito in vsi drugi žele boljše odnose z ZDA, toda to so ponosni ljudje, ki vodijo ponosno ljudstvo in se nočejo pred nikomur ukloniti in nikomur dvortiti.

Njihova zemlja je bogata. Pripravljeni so stopiti v častne in zakonite zveze tako z ZDA kakor tudi z vsako drugo državo. Toda niso pripravljeni dati koncesij glede na njihov glavni smoter, ki vodi vse njihove misli in dejanja. Ta smoter je graditev socializma, ki je po njihovem mnenju kakor tudi po mnenju milijonov Jugoslovancev, o tem sem globoko prepričan, njihovo edino poročstvo za svobodo in boljše življenje.

Ameriški tisk in radio pogosto govorita o terorju v Jugoslaviji in o težkih razmerah. Jaz pravim, da tak način obveščanja o Jugoslaviji ne ustreza resnici. Tito in Komunistična partija, ki združuje čudovite može in žene, ki so dobili revolucionarni mandat od velikanske večine ljudstva v državi, delajo sedaj za njegovo izvedbo kot ljudski voditelji, ne pa kot diktatorji in nasilniki. Ljudski mandat izpolnjujejo odločno, toda brez brutalnosti. Njihova prizadevanja gredo za tem, da bi zavladala svoboda v čim širšem obsegu in da bodo sedanja gospodarska bogastva Jugoslavije enakomerno razdeljena po vsej državi.

V Jugoslaviji se je odigrala socialistična revolucija in sedaj se dalje izvaja. Tito, Kardačelj in Kidrič, Pijade, Djilas, Ranković in drugi, — vsi ti so resnični

revolucionarni voditelji. Vsi se zavedajo svojih revolucionarnih odgovornosti pred zgodovino. Imel sem že dovolj priložnosti, da sem po svojih prvih razgovorih v Beogradu opazoval, kako bo sistem ljudske demokracije deloval v praksi v posameznih vaseh in manjših mestih. »Dati oblast v roke ljudstvu« — ni fraza in prazna beseda. Ni fraza niti »judska demokracija«. O tem ne smemo dvomiti in se zavajati. Ljudske množice zares jemljejo oblast v svoje roke, posebno v stvareh, ki se globlje zajedajo v njihovo vsakdanje življenje.

Kar so Tito, Kardačelj, Djilas, Pijade in Ranković govorili, ima vedno v sebi nekaj človeškega in moralnega. Mnogo od tega je ozko povezano z idejami, da je treba človeka smatrati za človeka, ne pa kot mehaničnega robota, ki ga je mogoče in treba stalno držati na verigi, ki mu je treba stalno ukazovati in ga voditi. V tem je tudi eden izmed glavnih razlogov, zakaj je prišlo do spora med Jugoslavijo in Kominformom oziroma sovjetskimi vodstvom. V ZDA nihče ne ve, kaj je bistvo; stvar ni preprosta, ni pa tudi nekaj, kar se je zgodilo nenadoma in namah. Gre za nekaj temeljnega, za nekaj, kar izvira še iz določenih dogodkov v 1941. letu.

Tito in njegovi bližnji sodelavci so jasno spoznali vso nevarnost. Če bi bili popustili pred Informbirojem, če bi bili poklekili pred sovjetskimi pritiskom, bi se moral celotni potek jugoslovanske revolucije spremeniti. Jugoslavija bi bila danes v vrtnicu kontrarevolucije, namerno in v svojem dosežanem procesu odločno in planskih naporov za graditev socialističnega gospodarstva in kulture.

Jugoslovansko vodstvo je brezkompromisno nasprotno idejam sovjetskega vodstva, da je treba oblike socialističnega razvoja izvesti po sovjetskem vzoru, s sovjetskimi navdihom ali pritiskom in v skladu s razpoložljive, voljo in potrebami sovjetskega vodstva.

»Tito, Kardačelj in drugi Jugoslovanski voditelji so prepričani, da morajo biti oblike naprednega in socialističnega razvoja in da tudi bodo. Njihova naziranja so v državi in temeljih sprejeli. Njihova popularnost je nedvomna.« — je rečeno na koncu pisma Louisa Adamiča, ki je bilo objavljeno v časopisu »Trends and Tides«.

Izidi občinskih volitev na Koroškem

Celovec, 14. marca. (Tanjug.) Na občinskih volitvah na Koroškem, ki so bile v nedeljo, je Demokratična fronta delovnega ljudstva v slovenskih krajih Koroške navzlic najhujšemu pritisku sovinitističnih strank in obrekovalni razbijaški gonji revizionističnega vodstva KPA dobila 4800 glasov.

Volivni izidi dokazujejo, da so emotne slovenske liste, za katere se je borila Demokratična fronta, zbrale znatno število slovenskega naroda in da sovinitistične stranke in kominformsko vodstvo KPA niso mogli na teh volitvah poraziti koroških Slovencev. Nasprotno, zaradi odkrite revizionistične politike in odklona z revolucionarne smeri, zaradi opustitve politike, ki bi bila v skladu s koristimi in potrebami delovnega ljudstva, ter na račun mračnih načrtov Kominforme, je Komunistična partija Avstrije doživela tudi na teh volitvah velik neuspeh.

Emotne slovenske liste Demokratične fronte so bile postavljene v 31 od 62 občin na Koroškem. V 31 občinah so emotne slovenske liste dobile 4780 glasov, kar pomeni, da je bilo v občinskih svetih izvoljenih 75 slovenskih svetovalcev. To predstavlja uspeh, posebno če upoštevamo okoliščine pod katerimi so bile volitve izvedene poleg tega pa še, da emotne liste niso bile vložene v 31 občinah, kjer je pri lanskih parlamentarnih volitvah veliko število volivcev glasovalo za slovenske kandidate.

Emotne liste so bile postavljene kot

iste delavcev in kmetov, ki so se odzvali pozivu Demokratične fronte, naj na občinskih volitvah nastopijo enotno. V nekaterih občinah pa so bili slovenski glasovi tudi v nedeljo razdeljeni. Do tega je prišlo zaradi razbijaške dejavnosti nekaterih »setev« Kršćanske ljudske stranke, ki se niso hoteli pridružiti akciji Demokratične stranke za enoten nastop Slovencev. Posledica tega je bila, da je v občini Belš, Selah in Slovenskem Planjberku slovenska lista dobila manj glasov kot na volitvah za parlament.

Poudariti je treba, da so sovinitistične vladne stranke in lokalne oblasti, ki so sestavljale volivne komisije brez zastopnikov koroških Slovencev, onemogočile enotno nastopanje Slovencev prav v Slovenskem Planjberku.

Kandidat deželne organizacije KP Avstrije, ki so šli na volitve skupaj z levimi socialisti, so dobili v 62 občinah samo 3041 glasov. Na občinskih volitvah lani so imeli v teh občinah 6917 glasov.

V teh volitvah je število komunističnih občinskih svetnikov, ki je znašalo dosejati 112, padlo na 30. V primeru z lanskim parlamentarnimi volitvami je vladina stranka izgubila v nedeljo na Koroškem 4,4% svojih glasov, neofašistična zveza neodvisnih pa 2,17% glasov. Največ glasov je dobila socialistična stranka (73.698).

Pri volitvah je sodelovalo samo 62% vpisanih volivcev.

Po referendumu v Belgiji

V nedeljo 12. marca je bil v Belgiji referendum o povrnitvi bivšega kralja Leopolda III. na prestol. Za vrnitev je glasovalo 57,7% prebivalstva, proti pa 42,3%. V glavnem mestu Belgije Bruxellesu je proti vrnitvi kralja glasovalo nekaj nad 51%. Izid glasovanja kaže, da je kralj dobil veliko večino glasov v Flandriji, kjer je ljudstvo še danes močno pod vplivom katoliške cerkve, in da so se valonske pokrajine, posebno pa industrijska področja okrog Liègeja in Hainauta, izrekla proti vrnitvi kralja. V splošnem se je od 9 pokrajin izreklo sedem za vrnitev kralja.

Vprašanje vrnitve bivšega kralja Leopolda se vleče že več let. Lansko leto, po parlamentarnih volitvah v Belgiji, na katerih so dobili krščanski socialisti večino, pa je katoliška stranka to vprašanje postavila tudi uradno. Ker pa katoliška stranka v parlamentu, odnosno senatu, ni imela absolutne večine, je skušala o tem vprašanju doseči najprej sporazum s socialisti in liberali. Od vseh strank se je tedaj edino Komunistična partija Belgije izrekla absolutno proti poskusu vrnitve belgijskega kralja na prestol.

Ker v takratni situaciji nobena stranka, razen katoliške, ni mogla odkrito propagirati vrnitve kralja, so šli predstavniki belgijskih strank, razen KPB, na knjigo kompromisa in pogajanj. Značilna za to obdobje so bila

številna potovanja katoliških, liberalnih in socialističnih prvakov v Švicco, kjer se je po vojni nastal Leopold. Na teh pogajanjih so se zastopniki treh največjih belgijskih političnih strank sporazumeli in zedinili o izvedbi referendumu.

Vprašanje vrnitve kralja še ni rešeno. O tem bo dokončno sklepal belgijski parlament. Sam kralj je izjavil, da se ne bo vrnil, če ne bo dobil vsaj 55% glasov. Primer Leopolda, ki ga je belgijsko ljudstvo obsojilo — ožigosalo kot vojnega kapitulanta — izgosalo je leta 1940 pospešil predajo belgijske vojske — spominja močno na primer Soekarna v Indoneziji in na primer Daja v Vietnamu. Oba poslednja sta se vrnila nazaj s pomočjo mednarodnega kapitala, čeprav jih je ljudstvo obsojilo kot bivše japonske agente.

Demanti o namenu Grotewohlova bivanja v Moskvi

Berlin, 14. marca. (Tanjug.) Enota socialistična stranka Nemčije je demantirala vest zapadnonemške agencije, da je predsednik vlade Otto Grotewohl pri svojem nedavnem obisku v Moskvi prepričal sklenitev separatnega miru med ZSSR in Nemčijo. Enota socialistična stranka se v demantiju sklicuje na besedno razgovor s Grotewohlom, da zvhodnonemška vlada nima interesa za sklenitev take mirovne pogodbe.

Tovariš JOŽE BORŠTNAR med volivci grosupejskega in trebanjskega okraja

Pretekli teden je na predvolivnih sestankih v Mokronogu in Veliki Loki gostil član CK KPJ in minister za trgovino in preskrbo LRS Jože Borštnar, kandidat volivnega okraja Grosuplje-Trebnje.

V nedeljo dopoldne pa je tov. Borštnar govoril na predvolivnem zborovanju v Grosupljem, kjer se je zbralo okoli 450 delavcev, zadržnikov iz Šmarja, ki so prišli tja na okrašenih vozovih, kmetov, obrtnikov in nameštencev.

Zborovanje je pričel organizacijski sekretar okrajnega komiteja, tov. Borštnar je nato v govoru prikazal najprej pomen volitev, ki se ne vrše na ukaz Anglo-amerikančev, kar ponekod govori reakcijska propaganda, ampak jih imamo po zakonu redno vsaka štiri leta. Potem je obrazložil sestav Ljudske skupštine in nato prikazal njeno dosedanje delo in prizadevanje skupno z vlado in našim partijskim vodstvom za zgraditev socializma. Govoril je o uspehih pri izpolnjevanju petletnega plana tako v industriji kakor v obnovi ter v razvoju šolstva, zdravstva itd. Potem je prešel na napredek, ki so jih želi naši delegati na zasedanju generalne skupščine OZN lani v Ameriki, o odnosu informbirojevskih sil do nas in o naši gospodarski politiki, s katero bomo obvarovali našo neovisnost. Ko je govoril o čimprejšnji gospodarski osamoovitvi, je prikazal borbo delavstva v kapitalističnih državah. Nato je prešel na probleme našega kmetijstva in poudaril nujnost, da ga z namernostjo dvignemo ter tako omogočimo delovnim ljudem v tovarnah in po mestih ter naši mladini v različnih mladinskih ustanovah dobro oskrbo. Utemeljil je nujnost oddaje poljskih pridelkov in poudaril, da mora ljudstvo tesno sodelovati s množičnimi organizacijami in pomagati pri odстранjanju vsakršnih nepravilnosti. Nato je prešel na vprašanje delovne sile, ki jo imajo nekatera naša lokalna podjetja še vedno preveč, prav tako pa so v trgovinski mreži in gostinstvu delovni ljudje ponekod nepravilno izkoriščeni.

Po govoru tov. Borštnarja se je razvila zelo živahna razprava o razdelitvi delovnih nakazil in o nevestnosti tamkajšnjega »Odkupa« pri čuvanju odkupnih pridelkov. Ugotovili so, da so se pred letom v zadnjem času pri razdelitvi živinskih nakazil v grosupejskem okraju nekatero nepravilnosti, ki bi odpadle, če bi ljudstvo tesneje sodelovalo z oblastjo pri izvrševanju odredb. Prav tako bi ne-

pravilnosti odkupa morali ljudje prikazati na raznih množičnih sestankih in bi tako opozorili oblast na napake.

Popoldne je tov. Borštnar govoril v Ivanjski gorici pri Stični, kjer se je

zbralo okoli 600 ljudi; celo iz Muļave, Krke in nekaterih drugih oddaljenih naših prišli na zborovanje. V razpravi, ki je sledila, so govorili spet o vprašanju živinskih nakazil in odkupih. Ob tej priliki je tovariš Borštnar objasnili ljudem tudi pomen in naloge kraljevskih ekonomij.

KOLEKTIV »SLOVENIJA-CESTE« V ČRNOMLJU BO DO VOLITEV ZBETONIRAL 120 METROV DOLG MOST ČEZ DOBLIČANKO

Delovni kolektiv gradbenega podjetja »Slovenija ceste« v Črnomlju se je na čast volitev v zvezno skupščino zavezal, da bo do volitev zbetoniral 120 m dolg most čez Doblíčanko. To svojo obveznost bo izpolnil s pomočjo okrajnega ljudskega odbora v Črnomlju in prebivalstva iz Loga, Dragatuša, Doblíča, ki so se zavezali, da bodo pri mostu napravili 4000 prostovoljnih delovnih ur.

V nedeljskem tekmovanju na čast volitev je v Trbovljah dosegla najboljšo uspeho ZAGORIŠKOVA BRIGADA

V nedeljo so se Zagoriškovi in Klemenovi brigadirji ter tudi ostali rudarji pogovorili, da bodo tekmovali v nedeljo zjutraj na čast volitev. Zagoriškovi brigadirji so se pridružili še rudarji Plevnik, Jamski, Mrak in drugi. V severnem savskem polju zahodnega obrata so na širokem čelu v nočni izmeni odstrelili premož tako, kakor za vsak drugi dan. Precej je bilo. Sloj premoža je bil tu in tam preprežen s peskom in flocico, stopi niso bili najboljši in zato tudi delovni učinek ni bil nekaj posebnega za nedeljsko tekmovanje.

V nedeljo zjutraj je semkaj prišlo 24 vozov z Zagoriškom. V prvih jutranjih urah, ko je bilo premoža dovolj, ni ga bilo treba kopati s krampom ali odkopnim hladivom, je obratovala le ena stresaalka, kajti se bi obratovali obe, tega ne bi prenesla glavna stresaalka in pozneje težki trak. Rudarji so tako hiteli z nalaganjem premoža, da je stresaalka komaj nabrala. Do osme ure je trak prinesel 115 vozovček premoža ali 84 ton. Pozneje, ko so spustili v pogon tudi drugo stresaalko, je delo na vsej odkopni fronti šlo še hitreje naprej. Do desete ure so nakopali in naložili že 240 vagončkov premoža. Seveda so brigadirji, medtem ko so premož nalagali in kopali, tudi tesarili.

Po trije rudarji so kopali premož, ga nalagali in tesarili kar na dveh oknih, da bi delo teklo čim hitreje naprej. Prva dva okna je imel Zagorišek Poleg njega je delal stari Škrinjnar, član Zagoriškove brigade, z dvema pomočnikoma. Nadalje so se razporedili še Molan Ernest s pomočnikoma, Hančič in drugi člani Zagoriškove brigade. S tesarjenjem so imeli dosti opravka. Precej pregrevanje je delalo tesarjenje Škrinjnarju, kajti imel je najslabši strop. Osem krepkih rudarskih rok je povleklo težak stropnik, dolg nekaj metrov, namestili so ga pod strop in podprli s stojkami. Plevnik in Jamski, ki sta delala na zadnjem oknu, sta imela slabo delovniško, sloj premoža je preprežala plast flocice. Venomer sta jo morala odstaviti, da ne bi prišla med premož. Plevnik, prvi kopač, je menil, da je dvojna škoda, če rudar meče tudi flocico med premož, saj s tem obremenjuje prevoz, delo na separaciji in kvaliteta premoža trpi. Pripomnil je, da bi na kvaliteto moral gledati vsak rudar.

Rudarji so delali polnih osm ur. Ob dveh popoldne, ko so prišli iz jame, so imeli kaj dobri delovni uspehi za seboj.

NA PREDVOLIVNEM ZBOROVANJU V ŠOSTANJU JE GOVORIL TOV. PETER ŠTANTE

V nedeljo je govoril na velikem predvolivnem zborovanju v Šostanju generalmajor Peter Štante. Zborovanje se je udeležilo okrog 2000 državljanov, ki so prišli v Šostanj na okrašenih kamionih in vozovih. Po otvoritvenih besedah tovariša Miloša Vovka je navdušeno pozdravljen spregovoril kandidat šostanjskega okrajnega tovariš Peter Štante.

V svojem govoru se je zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izkazalo prebivalstvo s tem, da ga je postavilo za kandidata na volitvah v zvezno skupščino, hkrati pa je obljubil, da bo zvesto zastopal interese delovnega ljudstva. Nato je govoril o velikih uspehih, ki so jih dosegle delovne množice v letih po osvoboditvi in poudaril enotnost našega ljudstva in njegovo povezanost s Komunistično partijo v borbi proti revizionizmu Informbiroja. Ob zaključku je dejal: »Volitve imajo velik politični pomen. Oblast bo takšna, za kakršno smo se borili. Z volitvami bomo dokazali, da smo enotni in pripravljivi vračati udarce. Narod ima zaupanje v vodstvo, ki je uspešno vodilo narodnoosvobodilno borbo in ki ga vodi uspešno v socializem.«

V Vrabčah so naredili 2332 prostovoljnih ur pri gradnji cisterne in apnenice

V tekmovanju, ki so si ga napovedale vasi sezanskega okraja v čast volitev, so bili doseženi že lepi rezultati. Najboljši uspeh je dosegla vasi Vrabče, kjer so napravili člani OF 2332 prostovoljnih ur pri gradnji cisterne in apnenice. Frontovci v Gabrovci so napravili 1024 delovnih ur pri popravilu poti, frontovci iz Kobje glave pa 624 ur pri pripravljivanju gramoza. Lep uspeh so dosegli tudi frontovci v vasi Smokvica, ki so napravili 924 ur, in frontovci v Avberju, ki so napravili 900 ur pri gradnji cisterne in poti.

Mladinski aktiv v Kranju tekmujejo

V Kranju so priprave na volitve možno razgibale mladinske organizacije. Povečanje proizvodnje, kakovost izdelkov, ideološko-politično in kulturno-zabavno delo so glavne točke tekmovanja mladinskih aktivov.

V »Iskrji« tekmuje vsa mladina, ki je tudi 100%no podpisala delovne pogodbe.

V tovarni »Intek« pa je mladina v času tekmovanja ustanovila dve mladinski proizvodni brigadi.

Nad 10 milijonov dinarjev dohodkov je imela obdelovalna zadruga v Kamnici

Obdelovalna zadruga v Kamnici pri Mariboru spada med znane mariborske zadruge. Kamnica je bila lani priključena k Mariboru. Na obnem zboru je predsednik Feri prikazal razvoj zadruge, ki so jo ustanovili pred štirimi leti.

Ko so ustanavljali zadrugo, jim še ni bilo prav jasno, kaj je zadrugništvo, kaj je storilni dan, kaj norme, brigade itd. Zadrugo so ustanovili bivši viničarji, ki so kot agrarni interesi prejeli zemljo. Vendar so nekateri ostali izven za druge lani, tudi ko je pristopilo dvajset drugih zasebnikov.

Leta 1946 so premagovali velike začetne težave. Zadrugniki še niso imeli pravega čuta za skupnost. Nekateri so se še vedno bali, da se bo vrnil stari izkoriščevalski gospodar, ki so mu poprej hlapčevali. Zadrugniki so se prejel medzo za svoje delo, in sicer po 10 din na uro. Leta 1947 pa se je razvila ostra borba za uvedbo brigadnega delovnega načina, za norme, plačevanje po storilnem dnevu in za ureditev obilnice. Leta 1948 so storili ukrepe za utrditev zadrugne discipline in notranje organizacije. Vinska letina je bila slaba, zato je vrednost storilnega dne znašala samo 75 din.

Lani se je delovna zaveza pri zadrugnikih zelo poglobila, čeprav je še vedno nekaj zadržnikov, ki se ne zavedajo dovolj živo svojih dolžnosti do zadruge. Lanska vinska letina je bila tudi precej slaba, zato je vrednost storilnega dne nizka. Predsednik se je kritično dotaknil lanskega delovanja; presodil je delo posameznih brigad in brigadirjev. Naglasil je tudi, da so nadzorni organi opravili premož revizij. Zadrugniki kot samouki in začetniki ne morejo vsake napake preprečiti, zato potrebujejo tem več pomoči.

Zadruga je precej gradila; zgradili so 7 velikih cistern in 35 betonskih rezervoarjev za vodo, tako da jim ne bo več primanjkovalo vode za škroplivo. Dogradili so dve stanovanjski hiši in hleve.

Končali so zemeljska dela za zgraditev skladišča in lope za stroje, vozove in orodja.

Kljub slabi letini je zadruga imela nad 10 milijonov din dohodkov. Izdatki znašajo 7 milijonov din. Izmed dohodkov so dodelili 10 odstotkov v temeljni sklad, v socialni sklad 182.000 din in v kulturni fond 13.000 din. Ostanek so razdelili med zadrugnike po storilnih dnevih. Lani so za zdravniške stroške izdali 58.000 din. Zadruga lina 487 ha zemlje.

Med uspehi je treba omeniti, da so ustanovili trusico, vrtnarijo in čebelarstvo. Zadrugniki so opravili tudi precej prostovoljnih delovnih ur; pomagali so graditi zadrugni dom. Z delom so priključili tudi na pomoč zadrugama v Zrkovecih in na Meljskem hribu.

Na obnem zboru so podelili 25 najboljšim zadrugnikom denarne nagrade. Hkrati so v zadrugo sprejeli 5 zadrugnikov.

Sprejeli so tudi dobro premišljen plan za leto. Uredili bodo ševljarsko, krojaško in kovaško delavnico. Sklenili so, da se bodo strogo držali sklepev prvega kongresa zadrugnikov. Sprejeli so tekmovanje z zadrugama na Meljskem hribu in v Srednjem-Bresternici. Prevzeli so tudi obveznosti v počastitev volitev v Ljudsko skupščino.

TRBOVELJSKA CEMENTARNA JE IZPOLNILA ČETRTLETNI PLAN

Delovni kolektiv trboveljske cementarne se je zelo odlikoval prejšnji mesec, ko je v zelo kratkem času končal remont obrata. V predvolivnem tekmovanju pa so se zavezali, da bodo izpolnili četrtletni proizvodni plan do dneva volitev.

V torek, 14. t. m., so obvezno že izpolnili. Plan proizvodnje klinkerja so presegli za 13,54%, cementa za 0,15% in odpošiljate cementa za 25,84%.

PROSLAVA DELOVNIH ZMAG NA MADZARSKI MEJI

V Lendavi so v nedeljo proslavili veliko delovno zmago kolektiva, ki je zaposlen pri proizvodnji nafte. Kolektiv je prevzel prehodno zastavo zvezne vlade in 345.000 din denarne nagrade. Slovesnosti sta se udeležila tudi glavni direktor za proizvodnjo nafte Bevandić in minister vlade LRS dr. Ahčin.

Zastavo je izročil kolektivu glavni direktor Bevandić in izrekel priznanje našim belim rudarjem. Naglasil je velik pomen povečanja proizvodnje nafte za našo socialistično graditev.

Ob tej priliki je tudi govoril sekretar okrajnega komiteja KPS in kandidat za

ljudskega poslancea tov. I. Horvat. Poudaril je, da je treba duha, ki vlada v delovnem kolektivu, prenesti na delovno ljudstvo v vsem okraju.

Sledila je podelitev odlikovanj. Direktor podjetja Vaso Radojčić je bil odlikovan z redom dela, z medaljo dela pa mojster pri eksploataciji Kustec, tehnik Antonič, predsednik sindikalne podružnice Frletič, inženirja Vučkovič in Kontrec ter upravnik rudarake šole Petrovič. Razglasili so 93 udarnikov, kar je več kakor lani vse leto. Z denarnimi nagradami so nagradili 132 najboljših delavcev in nameštencev.

Zadnje vesti

ODPRAVA CARINSKEGA POSTOPKA MED FLRJ IN JUGOSLOVANSKO CONO STO

Koper, 14. marca. Dopsnik Tanjuga poroča: Vojaška uprava jugoslovanske cone STO je sprejela sklep o ukinitvi carinskega postopka med Jugoslavijo in jugoslovansko cono STO. V obrazložitvi sklepa je rečeno, da je bil napravljen ta ukrep »glede na položaj jugoslovanske cone STO, ki se je morala v svojem gospodarskem življenju najtesneje povezati s FLRJ, kamor izvaža vse svoje presežke in od koder dobiva blago za svoje gospodarstvo«. Z odpravo carinskega postopka se bo znatno zboljšala preskrba jugoslovanske cone STO s potrebnimi proizvodi.

CLEMENTIS JE PODAL OSTA VKO

Praga, 14. marca. Agencija ČTK javlja, da je minister za zunanje zadeve Vladimir Clementis podal ostavko. Predsednik republike Klement Gottwald je sprejel ostavko Clementisa in imenoval podpredsednika vlade Viljema Širokega za začasnega ministra za zunanje zadeve. Vladimir Clementis je bil v prvi povojni češkoslo-

vaški vladi pomočnik ministra za zunanje zadeve, po smrti zunanjega ministra Jana Masaryka od 16. marca 1948 pa zunanji minister.

ZDA NE PRIZNAVAJO SKLEPOV KOPENHAGENSKE KONFERENCE O ZAMENJAVI VALOVNIH DOLŽIN RADIJSKIH POSTAJ

Frankfurt, 14. marca. Associated Press poroča, da so ZDA danes uradno zavrnile sklepe mednarodne konference v Kopenhagenu o zamenjavi valovnih dolžin radijskih postaj, ki se nahajajo v okupacijski coni Nemčije in ameriškem sektorju Berlina. Uradni predstavnik ameriške visoke komisije v Zahodni Nemčiji je sporočil, da bodo ameriške oblasti v sporazumu z zainteresiranimi državami izdelale svojo listo valovnih dolžin radijskih postaj v ameriški coni Zahodne Nemčije in ameriškem sektorju Berlina. Glavni vzrok za odločeno stališče ZDA je po besedah tega predstavnika ta, da nove valovne dolžine ameriških radijskih postaj v Nemčiji ne ustrezajo potrebam ameriške propagande.

NAŠA DRŽAVNA UREDITEV VLADE LJUDSKIH REPUBLIK

estovuje sejam vlade in poleg vodstva generalnega sekretariata opravlja tudi druge naloge po naročilu vlade ali njenega predsednika.

Vlada dela na osnovi ustave FLRJ, ustave LRS, zveznih zakonov, zakonov LRS in na osnovi uredb, navodil in odredb vlade FLRJ. To določbo Ustave LRS smo navedli dobesedno iz dveh razlogov: prvič, da so tako točno navedeni viri, iz katerih črpa vlada smernice za svoje delo, in drugič, ker je že iz vrstnega reda samega razvidna hierarhija naših pravnih predpisov. Vlada LRS izdaja uredbe na podlagi in za uporabo zveznih in republikanskih zakonov ter uredb, navodil in odredb zvezne vlade. Seveda izdaja lahko vlada LRS navodila, uredbe in odločbe tudi za izvajanje svojih uredb in drugih splošnih pravnih predpisov, kolikor za izdajo izvršilnih (natančnejših) predpisov s poseameznimi predpisi ni dano pooblastilo članom vlade ali ljudskimi odborom. Sicer so pa naloge in delo republikanske vlade v bistvu enake nalogam in delu zvezne vlade, o čemer smo že govorili pri obravnavanju zvezne vlade.

Najvažnejše naloge naše republikanske vlade našteva 78. člen republikanske Ustave. V prvi vrsti vlada usmerja in spravlja v sklad delo svojih ministrstev, komisij in komitejev ter ustanov, ki so neposredno podrejene vladi. Dalje skrbi za pripravo in uresničevanje zveznega in republikanskega gospodarskega plana in proračuna; skrbi za zaščito in zavarovanje ustavnega reda državnih interesov in

državlanskih pravic; podpira zvezno vlado pri njenih zveznih poslih; sklepa o zakonskih predlogih posameznih članov vlade; predpisuje ureditev ministrstev in podrejenih ustanov; ustanavlja komiteje, komisije in ustanove pri vladi LRS za izvajanje gospodarskih, kulturnih in drugih nalog LRS. Da se te naloge uspešno izvajajo v skladu s splošno politično in gospodarsko linijo, lahko republikanska vlada razveljavi nepravilne in protizakonite akte posameznih članov vlade, zlasti tudi take, ki niso v skladu s splošno linijo. Enako pravico ima republikanska vlada tudi glede nepravilnih ozroma nezakonitih aktov izvršilnih odborov ljudskih odborov, in sicer splošnih in individualnih aktov, to je tudi taktih, ki so izdani glede posamezne osebe ali določene skupine oseb.

Neposredni organi vlade ljudske republike so njena ministrstva. Vodijo jih ministri, ki odgovarjajo za posamezne panoge državne uprave iz republiške pristojnosti. Za svoje delo so neposredno odgovorni vladi LRS, in sicer za pravilno vodstvo poverjenih jim zadev in za pravilno izvajanje vladne politike. Ministri izdajajo v mejah svoje pristojnosti pravilnike, navodila, odredbe in odločbe.

Ministrstva so zvezno-republiška in republikanska. Zvezno-republiška so ministrstva za tiste panoge državne uprave, za katere obsegajo ustrezna ministrstva tudi v zvezni vladi, kot n. pr. za finance, za gradnje, za pravosodje, za kulturo in znanost, za notranje zadeve, za delo

ltd.; republikanska ministrstva so pa ministrstva za tiste panoge državne uprave, za katere v zvezni vladi ni ustreznih ministrstev, ker spadajo v izključno pristojnost ljudske republike. Za koordinacijo dela republikanskih ministrstev posameznih panog pa so pri zvezni vladi komiteji, katerih naloga je, da dajejo splošne smernice za enako reševanje najvažnejših problemov v posameznih panogah državne uprave. Republikanska ministrstva so: ministrstvo za prosveto, ministrstvo za komunalne zadeve, ministrstvo za ljudsko zdravstvo itd. Zaradi gospodarskega razvoja naše države in zaradi splošne linije krepitve gospodarske moči in iniciative ljudskih republik se je število republikanskih ministrstev znatno povečalo.

Delo planse in kontrolne komisije v vladi ljudske republike je podobno delu teh komisij v zvezni vladi. Ti dve komisiji imata položaj ministrstev, njuna pomembnost pa celo presega pomembnost posameznih ministrstev, ker se morajo resori v zadevah svoje pristojnosti ravnati po njihnih navodilih.

Poleg ministrstev so neposredni organi vlade LRS tudi komiteji, in sicer: Komite za fizikulturo, Komite za turizem in gostinstvo, Komite za zunanjo trgovino in Komite za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Komiteji vodijo določene zadeve, ki po svoji naravi niso spadajo v področje posameznih ministrstev ali pa so skupne za več panog državne uprave. V prvo vrsto spada n. pr. Komite za turizem in gostinstvo za zadeve, ki so bile

prej v pristojnosti ministrstva za trgovino in preskrbo, pa so bile iz tega ministrstva izločene. V drugo vrsto pa spada Komite za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Komite za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti sestavlja 7 članov, ki so vsi člani vlade. Njegova naloga je, da pripravljajo zakone, ki jih vlada predloži Ljudski skupščini, in uredbe, ki naj bi jih izdala vlada. Komite za zakonodajo pripravljata tudi predloge o organizaciji resorov in ljudskih odborov. V pristojnost Komiteja za zakonodajo spada tudi sistemizacija delovnih mest v državnem aparatu ter skrb za napredek administrativnega poslovanja.

Organ vlade LRS sta končno tudi dve stalni komisiji, in sicer Komisija za kinematografijo in Vereka komisija.

Personalno politiko v republiki vodi sekretariat za personalno službo pri vladi LRS. Pri Predsedstvu vlade je pa tudi več uradov in ustanov, n. pr. urad za informacijo, geodetska uprava, uprava za hidrometeorološko službo, urad za regulacijo glavnega mesta Ljubljane itd.

Ministrstva izvajajo svoje posle deloma direktno, deloma preko direktorjev, uprav, zavodov in institutov. V tem pogledu niso postavljeni neke toge oblike, temveč gre prizadevanje vlade za tem, da se najde tista oblika, ki najbolj ustreza danim nalogam in vlogi, ki jo imajo posamezne panoge državne uprave na današnji stopnji socializma. Borba proti birokratizmu, ki ga je tudi pri nas še dovolj, ko se, kakor je v Splitu poudaril tov. Tito, rešuje vse z dekreti, ne pogleda pa v življenje in dušo ljudstva — je osona socialistične zakonitosti. Tej borbi povečajo republikanske vlade n. nogo skrb in pozornosti, zavedajoč se, da more le zdrav državni aparat biti trdna opora v borbi za izgradnjo socialistične domovine.

10

Najvišji izvršilni in upravni organ drž. oblasti ljudske republike je njena vlada. Vlada je odgovorna za svoje delo republikanski skupščini, ki vlado imenuje ter razrešuje. V času, ko ljudska skupščina ne zaseda, je republikanska vlada odgovorna predsedniku republikanske skupščine. V času med dvema zasedanjema republikanske skupščine po predlogu predsednika vlade imenuje in razrešuje posamezne člane vlade ter spreminja, epaja in odpravlja obtoječa ministrstva in komiteje, vendar mora prezidij vse take ukaze predložiti republikanski skupščini na njenem prvem naslednjem zasedanju po potrditvi. Več o tem smo govorili pri opisu nalog prezidijev ljudskih skupščin republik. V naslednjem bomo obravnavali vlado LRS na podlagi določb ustave FL Slovenije.

Vlado sestavljajo predsednik, podpredsednik, ministri, ki vodijo posamezne panoge državne uprave, predsednik republikanske komisije državne kontrole, predsednik republikanske planse komisije in ministri brez resora, ki vodijo posamezne komiteje ali komisije vlade ali pa jim je zaupano vodstvo katerega posebnega važnega dela. Vlada ljudske republike je pravilno in odločno o zadevah, ki spadajo v pristojnost vlade, vsi člani vlade pa sejah in da odgovarjajo za akte vlade vsi člani vlade. Najvažnejši je položaj predsednika vlade, ki predstavlja vlado, vodi njeno delo in predseduje vladnim sejam, skrbi za skladnost dela vseh organov vlade in v njenem imenu vodi delo posebnih komisij in ustanov pri vladi. Pri tem delu mu pomaga generalni sekretariat, ki je administrativni organ predsedstva in vlade. Generalni sekretariat vodi generalni sekretar vlade, ki pri-

